

GIẢI THƯỞNG NOBEL

GIÁO VIÊN : LÝ ANH THẮNG

I. GIỚI THIỆU

Giải thưởng Nobel là giải thưởng quốc tế được tổ chức trao thưởng hằng năm kể từ năm 1901 cho những cá nhân đạt thành tựu trong lĩnh vực vật lý, hóa học, sinh lý học hay y học, văn học và hòa bình như trong di chúc của nhà phát minh Alfred Nobel.

Đặc biệt là giải hoà bình có thể được trao cho tổ chức hay cho cá nhân.

Vào năm 1968, Ngân hàng Thụy Điển đưa thêm vào một giải về lĩnh vực khoa học kinh tế. Giải này để kỷ niệm 300 năm thành lập ngân hàng và cũng để tưởng niệm Nobel.

Kết quả đoạt giải được công bố hằng năm vào tháng 10 và được trao (bao gồm tiền thưởng, một huy chương vàng và một giấy chứng nhận) vào ngày 10 tháng 12 (ngày kỷ niệm ngày mất của Nobel).

Giải Nobel được thừa nhận rộng rãi như là giải thưởng danh giá nhất một người có thể nhận được trong lĩnh vực được trao.

Viện Hàn Lâm Khoa Học Hoàng Gia Thụy Điển trao giải Nobel Vật lý, giải Nobel Hóa học và giải Nobel kinh tế.

Hội Nobel trao giải Nobel Sinh học và Y học.

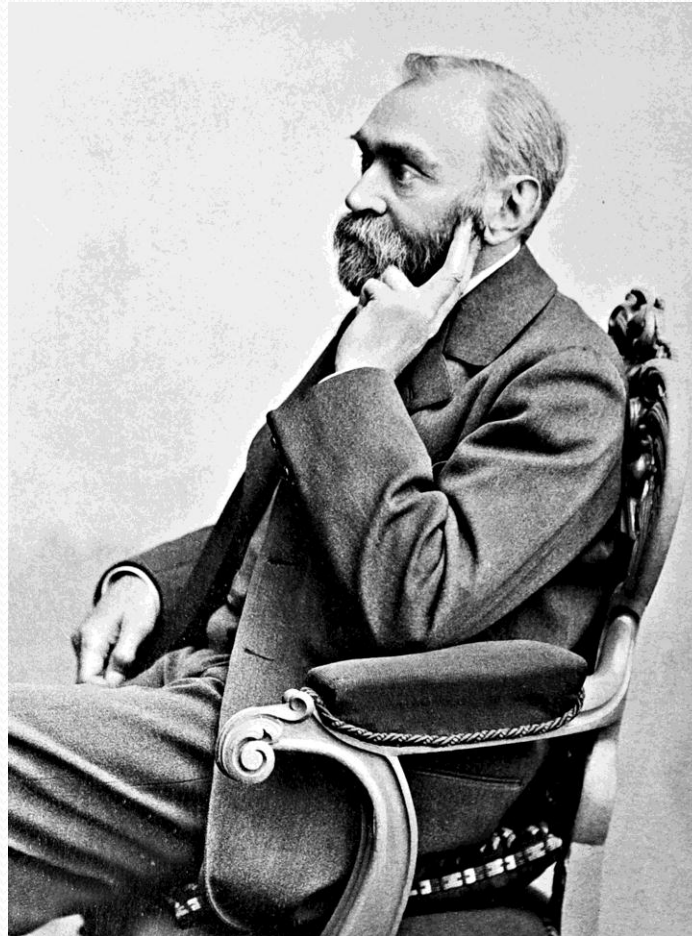
Viện Hàn Lâm Thụy Điển trao giải Nobel Văn học.

Ủy ban Nobel Na Uy trao tặng giải Nobel Hòa bình.

Các giải Nobel không bắt buộc phải được trao hàng năm, nhưng ít nhất phải được trao một lần cho mỗi 5 năm.

H. LỊCH SỬ

Giải thưởng Nobel được đặt tên theo nhà phát minh Alfred Nobel.

Alfred Nobel sinh ngày 21 tháng 10 năm 1833 ở Stockholm, Thụy Điển, trong một gia đình toàn kỹ sư.

Ông là một nhà hóa học, kỹ sư, nhà phát minh và cũng là một nhà sản xuất vũ khí lớn.

Nobel phát minh ra ballistite – tiền thân của nhiều vật liệu nổ không khói dùng trong quân đội.

Ông tích lũy được một tài sản khổng lồ trong suốt cuộc đời của mình, hầu hết số tiền bắt nguồn từ 355 phát minh của ông.

Phát minh dynamite (thuốc nổ) là phát minh nổi tiếng nhất của ông. Phát minh này lúc đầu được ứng dụng trong công nghiệp khai khoáng nhưng sau đó lại được ứng dụng rộng rãi hơn trong ngành công nghiệp vũ khí. Chính vì lẽ ấy, thời điểm đó một số tờ báo đã gọi ông là Nhà buôn cái chết.

Khi người anh Ludvig của ông qua đời vào năm 1888, nhiều tờ báo đã nhầm lẫn và viết về cái chết của Alfred Nobel trong khi ông vẫn còn sống.

Bản cáo phó trên một tờ báo Pháp viết : "*Tiến sĩ Alfred Nobel, người đã trở nên giàu có sau khi phát minh ra cách thức giết con người nhanh chóng hơn bao giờ hết, đã qua đời ngày hôm qua.*"

Bài viết này khiến Nobel bất ngờ và làm ông lo ngại về việc ông sẽ được ghi nhớ ra sao sau khi ông chết. Nó đã khiến ông muốn thay đổi di chúc của mình.

Ngày 10 tháng 12 năm 1896, Alfred Nobel đã chết trong biệt thự của ông ở San Remo, Ý vì xuất huyết não, thọ 63 tuổi.

Trong bản di chúc gây bất ngờ lớn cho công chúng thời đó, Nobel đã ghi rằng tài sản của ông sẽ được sử dụng để tạo ra một loạt các giải thưởng cho những người trao "lợi ích lớn nhất cho nhân loại" trong vật lý, hóa học, sinh lý học hay y học, văn học và hòa bình.

Alfred Nobel đã dành 94% trị giá tài sản (khoảng 186 triệu đô la tính theo thời giá 2008) đầu tư vào các nguồn an toàn và lập nên quỹ, và lấy lợi nhuận hàng năm, lập nên 5 giải Nobel.

BẢN DI CHÚC CỦA ALFRED NOBEL

i Enskilda Botten i Stockholm samt i min
Kasakista 59 Rue de Malakoff, Paris, att det
testamente fördraget, patentet, mig tillkommande
patentafgifter eller så kallade royalties, med mera, hvar
afver utskänkningsmannen förra uppgett i mina papper
och böcker.

Detta testamente är bekräftat det enda giltiga
och upphäver alla mina föregående testamentsaktens
bestämmelser om sådana skulle förefinnas efter min död.

Särskligen anordnar jag såsom förut varit min
uttryckliga önskan att vilja att efter min död
jubiläumsuppteckningar och att sedan dotter skatt och
tydliga dödsbevis af kommittén tillika intygats
linet fördragen i skedd cremationerna.

Paris den 27 November
1895
Alfred Bernhard Nobel

att Herr Alfred Bernhard Nobel med fullt förstånd
och af fri vilja undertecknat detta dokument som
han förklarar vara sin yttersta vilja intygats af oss
på en gång närvarande vittnen -

Sigurd Ehrenborg
2d. löjtnant
Paris: 86 Boulevard Haussmann

J. W. Thelleman
Ingenieur-Chef
4 Place du Consulat

Th. Nordenfält
Kammarherre
8 Rue Arcker Paris

Leonard Thors
Civil-Ingenieur
Passage Caroline 4

Upprättat vid bevakning hos Statsrådet Dr. J. Gris
Lagen om döds bevis afbehandling den 9. Desember 1895

Dr. J. Gris
Lagen om döds bevis afbehandling den 9. Desember 1895

N:o 73, år 1897 den 5 februari upprästat vid vittnesförhör inför
Stockholms Rådshufvudstads Sjette Afdelning; Betygar
Lönn En lönas
ant. å prot. Testament Jacob Anders

Testament

Jag undertecknad Alfred Bernhard
Vägel förklarar härmed efter miget
beträffande min yttersta vilja i afseende
ä den egendom jag vid min död kan ef-
terlemnna vara följande:

Minna Kristinners Hjalmar och Ludvig
Nabel, söner af min Bröder Roberts Nabel, erhöles
hvardera en Summa af Fva Hundra Tusen Kronor;
Min Brorson Emanuel Nabel erhöles Fva
Hundra Tusen och min Brorsdatter Minna Nabel
Ett Hundra Tusen Kronor;

Min Broder Robert Wabbe dotter Ingelore
och Pyra erhålla vardera Ett Hundra Tusen Frank,
Dotter Olga Baettger, för närvarande bosatt
i La Feu Brand, 10 Rue de l'Esperance i Paris, erhåller
Ett Hundra Tusen Francs.

Frø Sophie Kragø, von Kragøer, bærer adresse
i Kind af Anglo-Oesterreichische Bank i Wien
der Beretninges tillid en lifvante af Gode Placem. O. W.
som betales herre af Kragø Bank og hvarfor i
i denne Bank deponeret 150,000 fl. Øyngende Statistika.

Here Alarik Lidbeck, boende 26 Sturegatan,
 Hockholm, erhåller Ett Hundar Tusen Kronor

Fräken Elise Antton, boende 39 Rue de Valenciennes
Paris, är berättigad till en lifränta af Tio tusen
Fem hundra Francs. Dessutom inrättar hon mig
såd närvarande Exekutor att tusen Francs lönn till
hvar ett kapital samt äger att till henne återbetalas.

Like Alfred Hammond, Waterford, Texas,
United States, exhibitor Five Tusen Dollars;
Friedrich Emmy Workelmann and Marie Win-

Tất cả tài sản còn lại của tôi được thực hiện như sau đây:

Số tiền vốn sẽ được người thực hiện di chúc đầu tư vào các nguồn an toàn và lập nên quỹ, và lợi nhuận nói trên được chia thành các giải thưởng cho những ai trong những năm trước khi nhận giải đã phục vụ tốt cho nhân loại.

Lợi nhuận nói trên được chia ra làm 5 giải thưởng bằng nhau, chia ra như sau: một phần cho người có phát hiện hay phát minh quan trọng nhất trong lĩnh vực vật lí, một phần cho người có phát hiện và phát triển quan trọng nhất trong hóa học; một phần cho người có phát hiện quan trọng nhất trong lĩnh vực sinh lý học hay y học; một phần cho người đã sáng tạo ra trong lĩnh vực văn chương tác phẩm nổi bật nhất với khuynh hướng lý tưởng hóa; và một phần cho người đã đóng góp nhiều nhất hay tốt nhất cho tình anh em giữa các dân tộc, cho sự xóa bỏ hay giảm thiểu quân đội thường trực và cho sự giữ gìn và tăng tình hữu nghị giữa các nước.

III. HUY CHƯƠNG NOBEL

Huy chương Nobel làm bằng 150 gram vàng 18 ca-ra chạm hình Alfred Nobel

IV. GIẢI THƯỞNG NOBEL NĂM 2015

1. Giải thưởng Nobel Vật lí năm 2015:

Giải mã "hạt ma" neutrino - siêu hạt cấu tạo nên vũ trụ.

Giải thưởng này được cùng trao cho hai nhà khoa học Takaaki Kajita, Arthur B. McDonald trong việc khám phá ra khối lượng của neutrino - siêu hạt cấu tạo nên vũ trụ và tính chất biến đổi của nó.

2. Giải thưởng Nobel Hóa học 2015: Nghiên cứu ADN chữa ung thư.

Giải thưởng Nobel hóa học được trao cho Tomas Lindahl, Paul Modrich và Aziz Sancar vì công trình nghiên cứu về cơ chế sửa chữa ADN trong tế bào - vật chất di truyền cơ bản của mọi sinh vật sống.

Tomas Lindahl
Francis Crick Institute and
Clare Hall Laboratory,
Hertfordshire, UK

Paul Modrich
Howard Hughes Medical
Institute and Duke University
School of Medicine, Durham,
NC, USA

Aziz Sancar
University of North Carolina,
Chapel Hill, NC, USA

3. Giải thưởng Nobel Sinh lý học hay y học 2015:

Phương pháp điều trị sốt rét và kí sinh trùng.

Giải thưởng được chia hai :

1/2 trao cho ông William C Campbell (Mỹ) và ông Satoshi Omura (Nhật) vì tìm ra liệu pháp mới chống nhiễm trùng do giun tròn kí sinh.

1/2 còn lại trao cho bà Youyou Tu (Trung Quốc) vì nghiên cứu phương thuốc mới chống lại sốt rét.

William C. Campbell

Born 1930, Ireland
Drew University,
Madison, New Jersey,
USA

Satoshi Omura

Born 1935, Japan
Kitasato University,
Tokyo, Japan

Youyou Tu

Born 1930, China
China Academy of
Traditional Chinese
Medicine, Beijing, China

4. Giải thưởng Nobel Văn học:

Công trình “Bách khoa toàn thư về thời kỳ Xô Viết”.

Giải thưởng thuộc về nữ nhà văn Svetlana Alexievich người Ukraine.

“Những dòng văn đầy phức điệu của bà, một tượng đài tri ân đau khổ và lòng dũng cảm trong thời đại chúng ta. Những dòng văn phi thường giúp nhân loại hiểu biết sâu sắc hơn về cả một thời đại của thế giới - thời đại Liên bang Xô Viết” - Trích lời Viện Hàn lâm Thụy Điển.

5. Giải thưởng Nobel Hòa bình:

Đóng góp mang tính quyết định để xây dựng nền dân chủ đa nguyên tại Tunisia.

Giải thưởng được trao cho Bộ tứ đối thoại quốc gia Tunisia, là một nhóm gồm bốn tổ chức khác nhau đóng vai trò trung tâm trong việc nỗ lực xây dựng nền dân chủ đa nguyên tại Tunisia.

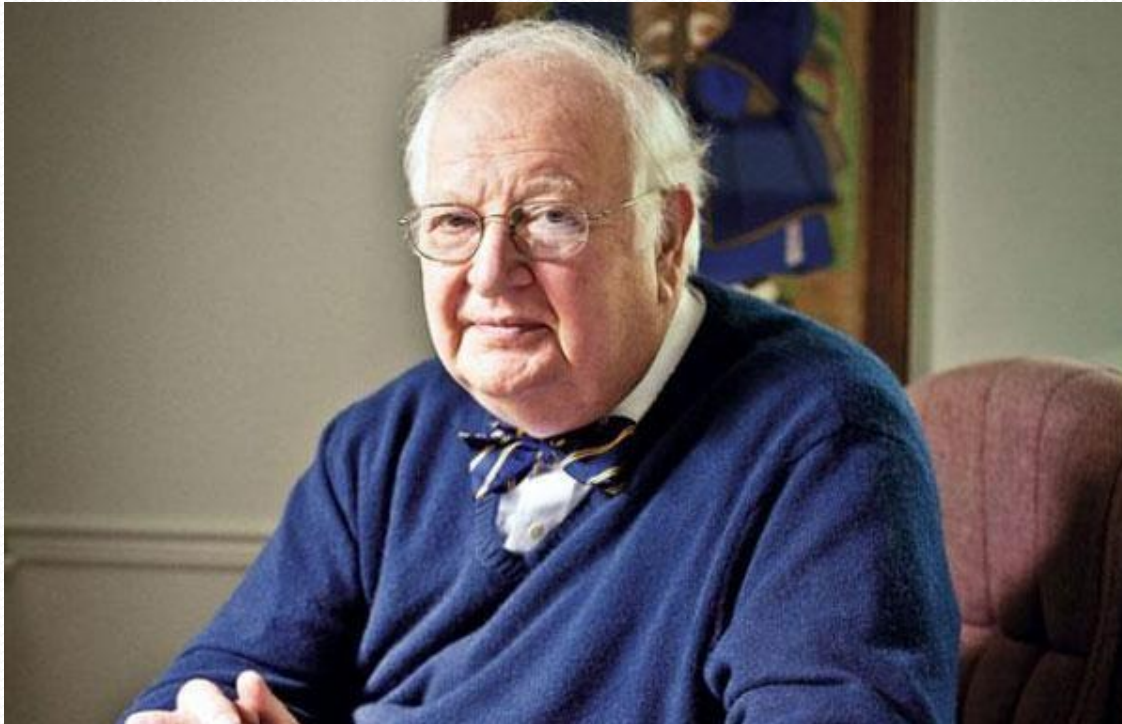

6. Giải thưởng Nobel Kinh tế 2015:

Mối quan hệ giữa tiêu dùng và đói nghèo.

Người được trao tặng giải thưởng này là Angus Deaton, nhà kinh tế học gốc Scotland, đồng thời là giáo sư Đại học Princeton, Mỹ.

Nghiên cứu đoạt giải của ông phân tích về mối quan hệ giữa tiêu thụ, nghèo đói, và sung túc trong xã hội của chúng ta.

V. ĐỒNG CHÍ LÊ ĐỨC THỌ

Đồng chí Lê Đức Thọ (1911 – 1990) nguyên Trưởng Ban Tổ chức Trung ương, phụ trách nhân sự của Đảng Cộng sản Việt Nam suốt một thời kỳ dài 1956 – 1982.

Đồng chí từng được trao tặng giải thưởng Nobel Hòa bình cùng Henry Kissinger vào năm 1973 vì thương thảo thành công Hiệp định Paris chấm dứt chiến tranh, lập lại hoà bình ở Việt Nam.

Nhưng đồng chí đã từ chối nhận giải thưởng với lý do hòa bình chưa thực sự lập lại trên đất nước Việt Nam. Đó là giải Nobel duy nhất dành cho người Việt Nam cho đến nay.

Cố vấn đặc biệt Lê Đức Thọ, đại diện đoàn Việt Nam Dân chủ Cộng hòa và Cố vấn đặc biệt của Tổng thống Hoa Kỳ, Henry Kissinger chúc mừng nhau sau lễ ký tắt.

VI. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LIÊN QUAN

1. Không có giải Nobel cho toán học.

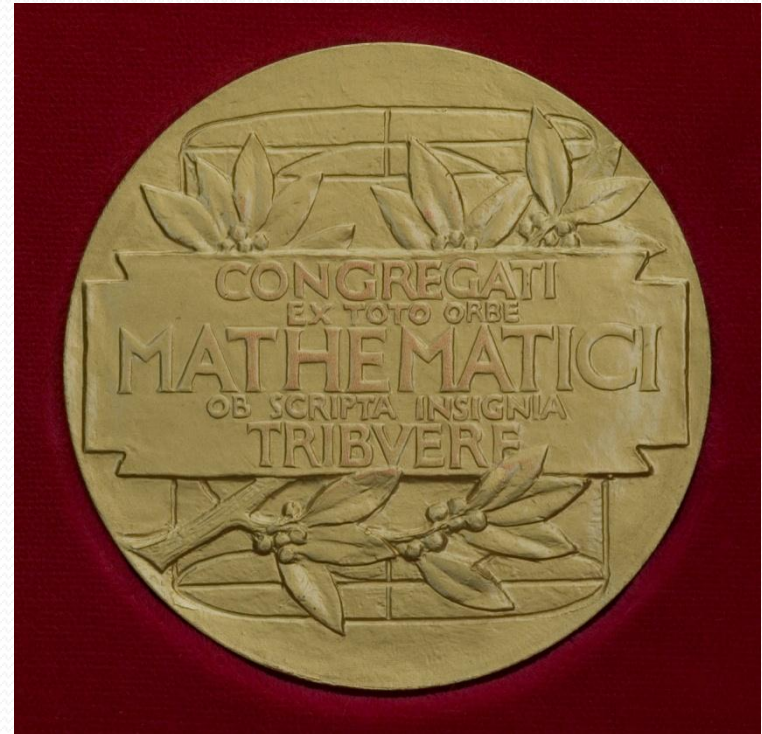
Lời đồn đại cho rằng Nobel đã quyết định không thành lập giải Nobel Toán học vì một phụ nữ - được cho là người tình, vợ hay vợ chưa cưới – đã từ bỏ ông để đi theo một nhà toán học nổi tiếng, thường được cho là Leffler.

Cũng có giả thuyết cho rằng việc không có giải Nobel cho toán học bởi toán học là phương tiện cho các môn khoa học tự nhiên khác chứ không tạo ra sản phẩm ứng dụng như vật lý, hoá học, sinh học hay tác động tức thời tới tinh thần và sức khoẻ con người như y học và văn học.

Từ các ngành khoa học được trao giải Nobel có thể thấy việc ông muốn trao giải cho những người tạo ra được thành tựu ứng dụng thực tiễn và tạo ra sản phẩm có thể thấy được.

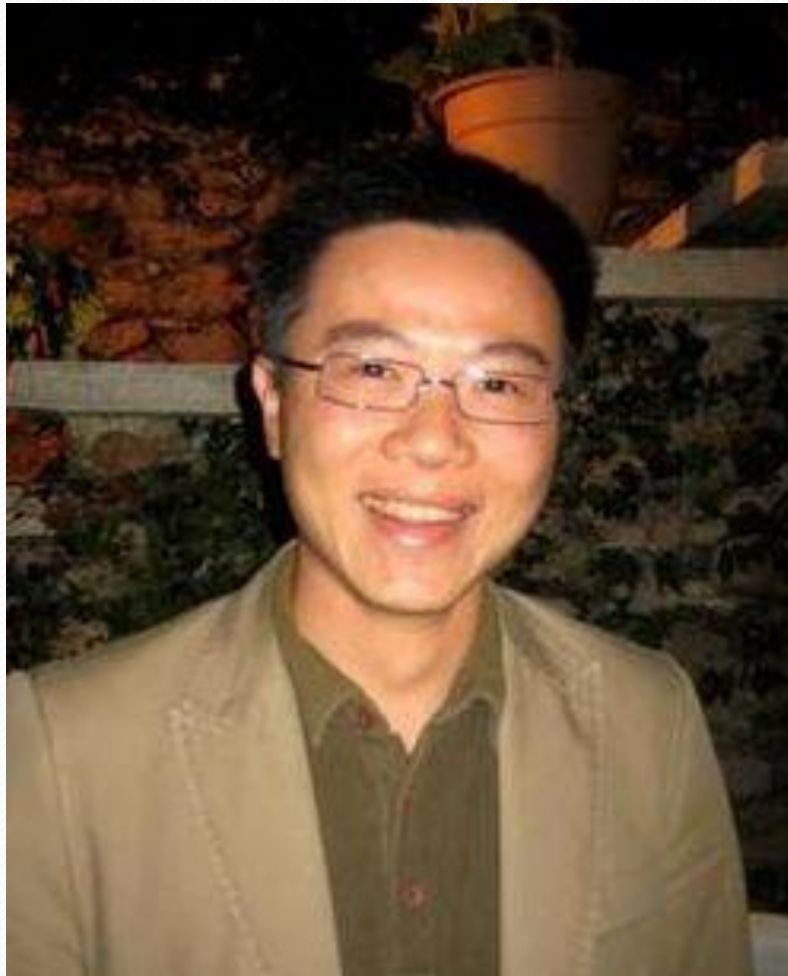
2. Giải Fields Medals (Huy chương Fields)

Thường được coi là “Giải Nobel dành cho Toán học“. Sự so sánh này là không thật sự chính xác, bởi vì giới hạn tuổi của giải Fields được áp dụng nghiêm ngặt (dưới 40 tuổi). Hơn nữa, giải Fields Medals thường được trao cho các nhà toán học có nhiều công trình nghiên cứu hơn là chỉ có một nghiên cứu quan trọng.

Giáo sư Ngô Bảo Châu

Người Việt Nam duy nhất nhận giải thưởng Fields

3. Giải thưởng Nobel Kinh tế có phải là giải thưởng Nobel?

Năm 2001, Peter (cháu trai của Nobel) đã yêu cầu Ngân hàng Thụy Điển phân biệt giải thưởng dành cho các nhà kinh tế học của họ được trao "để tưởng nhớ Alfred Nobel" với năm giải thưởng kia. Điều này đã gây ra nhiều tranh cãi về việc liệu giải thưởng trao trong lĩnh vực kinh tế hiện nay có phải là "Giải Nobel" hay không?

4. Nguyên tố hóa học Nobeli

Tên khoa học đầy đủ Nobelium.

Kí hiệu No.

Số nguyên tử 102.

Phát hiện năm 1966.

Tên nguyên tố đặt theo tên của Alfred Nobel.

XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN!